

Whitepaper Bottlenecks hernieuwbare grondstoffen met focus Einde afval status

Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) is er voor de gamechangers in de Circulaire Economie.

GCNE is een Nederlands platform dat zich richt op het versnellen van de grondstoffentransitie in de maakchemie in Nederland: van fossiele grondstoffen naar circulaire, biobased en CO₂-gebaseerde grondstoffen. GCNE richt zich daarbij op 'gamechangers', vaak jonge bedrijven in de scale-up fase. Het platform begeleidt deze bedrijven in hun financieringsvraagstukken en heeft mede daardoor een groot netwerk van innovatieve ondernemers en financiële organisaties en diep inzicht in obstakels waar de bedrijven mee kampen.

GCNE is binnen Nederland regionaal georganiseerd en werkt samen met de clusters Chemport, Smart Delta Resources, Moerdijk, Deltalinqs en Economic Board Zuid-Holland, Amsterdam Chemistry Network en Chemelot. GCNE is opgericht door de Regionale Ontwikkelings Maatschappijen, InvestNL, TNO en het kenniscentrum Brightsite in Geleen en wordt gesteund door de provincies Limburg, Noord-Brabant, Zeeland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Drenthe, Friesland en Groningen.

Beleid van de Nationale en Europese overheden is noodzakelijk om de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen en niet-Europese landen te voorkomen.

- De sterk groeiende import van goedkoop nieuw plastic uit o.a. China maakt het onmogelijk voor Nederlandse gamechangers in het recyclen van plastic en het produceren van alternatieven uit **hernieuwbare grondstoffen** om te concurreren en te (blijven) investeren.
- Deze bedrijven zijn essentieel voor het verdienvermogen en het behoud van banen in de voor Europa cruciale chemische industrie. Ze representeren de **verduurzaming van de sector en de innovatiekracht** die Nederland internationaal onderscheidt en handel oplevert. Ze helpen voorkomen dat Nederland en Europa voor de grondstoffen volledig afhankelijk wordt van niet-Europese landen en dat deze producten door onze afhankelijkheid uiteindelijk duurder worden.

Een goede gebalanceerde set aan randvoorwaarden is nodig om de markt voor hernieuwbare grondstoffen tot wasdom te laten komen.

- **Financiers** blijken op cruciale momenten uit te stappen of blijven weg omdat er geen duurzaam en betrouwbaar nationaal of Europees beleid is. Circulaire producten worden onvoldoende grootschalig aangeboden in supermarkten (bijvoorbeeld circulaire verpakkingen voor vleeswaren, kaas, yoghurt of zeep zijn vrijwel niet te koop). Onze achterban vraagt ons perspectief te bieden en concrete oplossingsrichtingen aan te dragen.
- De markt dient gestimuleerd te worden middels "**marktvraag**", dit betreft een combinatie van stimulatiemaatregelen zoals bijmengverplichtingen in combinatie met Europese origine verklaringen.
- De **beschikbaarheid** van hernieuwbare grondstoffen behoeft stimulans. Wetgeving die beperkend werkt behoeft herziening, hier is met name sprake van rond het dossier "einde afval". Ook is voldoende beschikbaarheid van duurzame energie een belangrijke randvoorwaarde.
- Het opschalen en **realiseren** van installaties, met name zogenaamde "First of a Kind" fabrieken, het ontwerpen van producten gericht op recyclage en het doorzetten van technologie beleid voor verbeterde proposities nu en in de toekomst behoeft ondersteuning.

Europese regie op randvoorwaarden is essentieel.

- De chemiesector kenmerkt zich door **grootschaligheid en internationalisatie**. Nationale ingrepen zullen leiden tot marktverstoring en stagnatie van het verder ontwikkelen van de groene chemie.
- Nationale koploperinitiatieven vormen een risico voor het **vestigingsklimaat** van de lidstaat. Het vestigingsklimaat van een lidstaat moet aantrekkelijk zijn en blijven om als bedrijf te vestigen en te opereren.
- **Gamechangers** zijn echter gezien de urgentie gewenst, koplopen en vooroplopen vereist het mede vorm geven en anticiperen op Europese methodiek en het vermijden van marktverstoring binnen de EU.

Werk aan Grondstofverklaringen gebaseerd op geharmoniseerde zelfbeoordelingen.

- Om **afval of reststromen** in te zetten dient nu allereerst een einde-afval-status verkregen te worden, een complex en tijdrovend proces. Zelfbeoordeling is een werkbare oplossing.
- De industrie kent de stromen als beste, verdergaande verantwoordelijkheid bij de industrie is te prefereren boven stof-voor-stof aanpak door overheidsinstanties (in Nederland de omgevingsdiensten). Een goede **zelfbeoordelingssystematiek** ligt voor de hand.
- Een **uniforme aanpak**, zoals in Nederland in concept is uitgewerkt voor PHA (PHA is een familie van biologisch afbreekbare plastics), op niveau van een diverse invoerstromen en gebaseerd op een specifiek platform voor diverse toepassingen, helpt ondernemers te versnellen.
- Een **gelegenheidsconsortium** van GCNE, Invest-NL, de Unie van Waterschappen en VNO-NCW, zetten zich momenteel in voor het benoemen van een ketenregisseur die voor meerder materiaalstromen een uniforme aanpak voor zelfbeoordeling zal ontwikkelen.
- Zelfbeoordeling verdient grotere bekendheid als instrument om te komen tot een **grondstoffenverklaring**.
- Zelfbeoordeling lijkt op gespannen voet te staan met rechtszekerheid, echter **rechtszekerheid** wordt ook via andere routes niet geboden.

Zelfbeoordeling als erkende route tot grondstofverklaring met verificatie schept nodige vertrouwen.

- Een tool zelfbeoordeling biedt praktische handvatten voor de industrie om aan de slag te gaan binnen een geharmoniseerd, geverifieerd en beschreven kader. Het benodigde vertrouwen wordt op deze wijze vergroot, bij investeerders en ondernemers om comfort te bieden voor hernieuwbare grondstoffen proposities ondanks dat rechtszekerheid nog niet geboden wordt. Het resultaat vormt een "**grondstoffenverklaring**".
- **Normeringsinstanties** zoals NEN in Nederland en DIN in Duitsland beschikken over benodigde expertise om op een onafhankelijke en transparante wijze het proces te begeleiden bij de totstandkoming van een geharmoniseerd normenkader voor zelfbeoordelingen. Dit draagt bij aan de kwaliteit en brede acceptatie van grondstoffenverklaringen, zowel nationaal als op Europees niveau.
- Zelfbeoordeling kan worden gevolgd door **certificering**, die onder bepaalde voorwaarden wordt toegepast door privaatrechtelijke certificerende instellingen. Hiermee ontwikkeld overheidstussenkomst zich van inhoudelijk naar procesbeoordeling met behulp van accreditatie van certificerende instanties.

De Zelfbeoordelingstool moet Europees gedragen worden en Europese geldigheid krijgen.

- Om de interne markt maximaal te benutten, is een eenduidig Europees normenstelsel en een **gestandaardiseerd zelfassessment-schema** nodig voor de zelfbeoordelingssystematiek.
- Normeringsinstanties zoals NEN in Nederland en DIN in Duitsland kunnen hierin in CEN-verband een centrale rol spelen, op voorwaarde dat ten minste vijf **lidstaten actief deelnemen aan de normontwikkeling**.

Platform Groene Chemie Nieuwe Economie Paterswoldseweg 810 9728 BM Groningen, Nederland

Voorzitter: Arnold Stokking, a.stokking@groenechemie.nl

Europa: Xandra Weinbeck, x.weinbeck@groenechemie.nl